

Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van 11 oktober 2004

Aanwezig:

M.F. van Leeuwen (SGP, plv. voorzitter), mw. A.H. Raven (CDA), mw. ir. A.A. Swets (CDA), drs. A.J. Ditewig (VVD), S.D. Swane (VVD), F.J. Vos (VVD), A.J. van Bokkem (PvdA), dr. B. Levering (PvdA), drs. B. Nugteren (GL), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), drs. H.H. Gaaikema (D66), M. van de Groep (CU), mr. J.J.J. Streefland (CU), ir. B.A. Witteman (SP)

De commissaris der Koningin, mr. B. Staal, en de gedeputeerden mw. mr. J.G.J. Kamp, J.G.P. van Bergen, mr. H.H. Ekkers, drs. J.P.J. Lokker

Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (adjunct griffier), mevrouw ing. A.G. Trip (commissiesecretaris), mevrouw W. Voorneman-Rikkers (verslag)

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Jonkers, de heren Bos, Bijkerk, Putters en Ruijs.

3. Concept-verslag 13 september 2003

Het verslag wordt conform vastgesteld.

4. Algemene rondvraag

De heer Ditewig deelt mede, dat de VVD-fractie verzoekt het onderwerp Kwaliteitsmeting bestuur (agendapunt 10) te agenderen voor de volgende vergadering. Tevens informeert spreker naar de ontwikkelingen van de gemeentelijke samenwerking tussen Woudenberg, Renswoude en Scherpenzeel.

De heer Lokker heeft geen moeite met agendering van de notie Kwaliteitsmeting bestuur. Deze notitie is ook conform afspraak aan de gemeenten aangeboden. Voor wat betreft Renswoude, Woudenberg en Scherpenzeel licht spreker toe dat de besturen bereid zijn deze monitoring te benutten. Renswoude maakt nog een voorbehoud, omdat dit nog moet worden besproken in de vergadering van de gemeenteraad. Duidelijk is dat de besturen deze kwaliteitsmeting als een goed middel zien hun eigen bestuurskracht door te lichten en op basis van het resultaat te kijken naar mogelijke verbeteringen. Hetzelfde geldt voor de gemeenten in het Vecht- en Plassengebied: Loenen, Breukelen en Abcoude. De voorzitter concludeert dat agendering van het onderwerp Kwaliteitsmeting bestuur voor de volgende vergadering wordt ondersteund.

5. Programmabegroting 2005

Mevrouw Swets plaatst namens de CDA-fractie de volgende vragen en opmerkingen.

- De inkomsten die de provincie krijgt nemen behoorlijk af. Geïnfomeerd wordt wat de provincie zelf nog zou kunnen doen, om die inkomsten weer wat te vergroten.
- Door de kortingen aan de inkomstenkant wordt een aantal keren gekozen voor het incidenteel dekken van structurele tekorten. Ter illustratie wijst zij op de korting op het provinciefonds, dat incidenteel gedekt gaat worden tot 2007. Dat geldt ook voor het Stimuleringsfonds. Bij de Voorjaarsnota werd aangegeven dat de rentederving voor 10 jaar zou worden gecompenseerd. Nu wordt gesproken over 2007 (dus 3 jaar). Dat betekent dat vanaf 2008 sprake is van een tekort. De CDA-fractie heeft het gevoel, dat daarmee een sterke wissel wordt getrokken op een volgende coalitie. De vraag is hoe hiermee zou kunnen worden omgegaan. De CDA-fractie denkt hierbij zelf indicatief om vanaf 2006 zeer terughoudend om te gaan met de invulling van de € 2 miljoen per jaar voor nieuw beleid. Hiermee wordt de structurele uitwerking, die daar vanuit gaat, voorkomen en wordt ervoor gezorgd dat het einde van deze termijn (2007) op 0 uitkomt en niet op een tekort voor het komende college.

- Tot slot wordt aandacht gevraagd voor het meer uitvoeringgericht bezig zijn van de provincie. Dat brengt meer risico's met zich mee. Op grond hiervan wordt voorgesteld de algemene reserve met € 50 miljoen te verhogen. In principe kan de CDA-fractie zich vinden in het ontwikkelen van een grotere buffer, maar voorgesteld wordt kwantitatief eerst te wachten op de uitkomsten van het risicobeleid en het risicomangement. Bovendien zal moeten worden nagedacht over wijze, waarop met de rentederving moet worden omgegaan als een post wordt verplaatst van de reservedekking structuurfonds naar de algemene reserve. Op dit moment worden die rentegelden anders besteed. Geïnformeerd wordt hoe dat wordt opgevangen.

De heer Van Bokkem merkt namens de PvdA-fractie het volgende op.

- In algemene zin ligt een gedegen stuk voor om te komen tot een duale begroting
- De opmerking van het CDA over de verhoging van de algemene reserve wordt ondersteund. Geïnformeerd wordt wat nu de exacte systematiek wordt.
- De maatregelen die tegenover de korting op het provinciefonds worden gezet worden zorgvuldig en goed afgewogen geacht.
- Gepleit wordt voor een nadere inhoudelijke discussie over de invulling van de taken van PS.
- Bekeken zal moeten worden hoe wordt omgegaan met de Rekenkamer, waarvan met ingang van 1 januari 2005 sprake zal zijn.
- De behandeling van het Communicatieplan in deze Commissie wordt gememoreerd. Hierop zou bij de begrotingsbehandeling worden teruggekomen. In de onderhavige begroting komt nog steeds niet helder tot uiting welke middelen aan communicatie worden uitgegeven. Hierover zal – conform toezegging – op 8 november duidelijkheid moeten zijn.
- Een kanttekening wordt geplaatst bij de vraag of ter zake de concernstrategie al volgend jaar gewerkt moet worden aan de integrale visie op de toekomst van de provincie 2030 – 2050.
- Er wordt vanuit gegaan dat het Actieplan Financieel Beheer, dat voor deze vergadering ter kennisneming is geagendeerd, in 2005 wordt geïmplementeerd.
- Gepleit wordt voor een marktconforme aanbesteding voor contract catering en beveiliging (Facilitaire Dienstverlening). Hierbij moet ook de kwalitatieve component worden meegenomen.

De heer Vos plaatst namens de VVD-fractie de volgende vragen en opmerkingen.

- In grote lijnen wordt aangesloten bij het betoog van voorgaande spreker.
- In de risicoparagraaf is een aantal risico's scherp benoemd. Er wordt echter te weinig aandacht besteed aan de z.i. belangrijkste risicofactor de Rijksoverheid. Gelet op de inbreng vanuit het Rijk is dat met name een ongewisse en onbetrouwbare partner, waaraan meer aandacht mag worden besteed. Ook in IPO-verband zou moeten worden gezocht naar mogelijkheden om die risico's zoveel mogelijk te verminderen.
- De uitkering op het provinciefonds (blz. 10) is tot en met 2005 gebaseerd op de terugloop in het provinciefonds. Er zijn geen signalen, ook niet in de vakliteratuur, dat de uitkering provinciefonds zal toenemen. GS gaan daar echter wel vanuit voor de jaren 2006 t/m 2008.
- De ontwikkeling van het dividend wordt geraamd op € 2 ton. Geïnformeerd wordt waarop dat is gebaseerd en of het correct is het op die € 2 ton te houden.
- Het Coalitieakkoord ten aanzien van het nieuw beleid € 25 miljoen is verwerkt in dit verhaal. Het CDA had het over geen tekorten naar het komende College. Het nieuwe beleid valt weg en de € 25 miljoen wordt in feite toch toegevoegd aan het nieuwe huishoudboekje van een volgend College. De consequenties hiervan zullen tijdig in beeld moeten worden gebracht.
- De effecten van de KWATTA-operatie zijn nog niet in de begroting verwerkt. Er wordt vanuit gegaan, dat dit op 8 november a.s. wel het geval zal zijn. Hierbij zij opgemerkt dat zaken niet dubbel moeten worden ingeboekt. Bij de KWATTA-behandeling is het jaarlijkse muziekeft geschrapt. Dat moet niet via een andere invalshoek in de vorm van de dag van de provincie weer worden binnengehaald.

De heer Swane vestigt de aandacht op blz. 31, waarin staat dat naar verwachting per 1 januari 2005 de wijzigingswet Wgr-plus in werking treedt. De VVD-fractie heeft er moeite mee dat GS er zondermeer vanuit gaat, dat de Wgr doorgaat. Hij hecht aan een formulering dat die mogelijkheid aanwezig is en zo deze bewaarheid mocht worden de consequenties daarvan kritisch nader bezien zullen worden.

De heer Nugteren plaatst namens de GL-fractie de volgende opmerkingen en vragen.

- De begroting zit gedegen in elkaar. Wat ontbreekt, zijn de bezuinigingen die landelijk zullen worden doorgevoerd. Er staat bijvoorbeeld niet in hoe zeker de provincie kan zijn, dat de benodigde gelden voor de Jeugdzorg en de WMO zullen worden ontvangen.
- De door het CDA geuite zorg van het afdekken van structurele tekorten met incidenteel geld wordt gedeeld.
- Het Stimuleringsfonds en de onderwerpen in deze worden gesteund. Punt van zorg is, dat een onderwerp zoals bijvoorbeeld Stedelijke vernieuwing een veel mindere onderbouwing kent dan veel van de andere onderwerpen. Wellicht dat dit procedureel in de inhoudelijke commissies aan de orde moet komen.
- De NV Utrecht wordt ondersteund. Zoals het thans echter staat geformuleerd, is sterk sprake van een mobiliteitsverhaal. Niet alleen mobiliteit maar ook kennis en media zijn onderdelen van de NV Utrecht. Dat verdwijnt enigszins uit de tekst en de algemene beeldvorming. Overigens is de GL-fractie niet gelukkig met de trendbreuk wat betreft de wegeninvesteringen, die direct in de daaropvolgende alinea wordt vermeld.
- Het feit dat op diverse plekken staat dat programma's conform het coalitieakkoord zijn, wordt niet geheel zuiver geacht. Het kan wel de bron zijn, maar besluitvorming vindt plaats door PS.
- Er wordt sympathiek gestaan tegenover een vraaggestuurd begroting. De vraag is echter hoe de begroting vraaggestuurd wordt.
- De tekst in de begroting m.b.t. de communicatiefunctie sluit niet aan op het besprokene in deze Commissie naar aanleiding van de behandeling van het Communicatieplan.
- Het gestelde op blz. 30 ter zake de concernstrategie wordt ondersteund. Het is goed dat daar sprake is van regio agenda's. Met belangstelling wordt de notitie tegemoet gezien die is toegezegd bij de behandeling van KWATTA in het voorjaar over gebiedsgericht werken. De vraag is hoe deze regioagenda's in PS aan de orde worden gesteld.
- Op blz. 35 wordt gesproken over het personeelsbeleid burgemeesters. Geïnformeerd wordt hoe dit moet worden gezien in relatie tot de landelijke discussie met betrekking tot gekozen burgemeester.

De heer Gaaikema plaatst namens de D66-fractie de volgende opmerkingen en vragen.

- Geïnformeerd wordt in hoeverre de provincie zich ten aanzien van de gekozen burgemeester voorbereidt op ondersteuning van de gemeenten.
- In algemene zin ligt een gedegen begroting voor. Wellicht wat voorspelbaar, maar dat is op zich goed want burgers vragen om een betrouwbare overheid.
- De opzet van de risicoparagraaf spreekt aan. Er wordt nadrukkelijk gekozen voor een voorzichtigheidsprincipe, waarbij wordt gekeken welke risico's op de provincie afkomen. De inventarisatie, die thans voorligt, lijkt compleet.
- Zorg wordt geuit ten aanzien van de financiële prognoses voor de komende jaren. Het jaar 2007 (blz. 19) komt keurig uit op 0, maar tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat voor het programma duidelijk minder geld beschikbaar is ten opzichte van 2006. In het verlengde daarvan sluit spreker zich aan bij de opmerking van het CDA dat er nadrukkelijk voor moet worden gewaakt dat incidentele uitgaven niet leiden tot structurele verplichtingen voor de toekomst. Dat wordt onvoldoende gewaarborgd.
- KWATTA is thans opgenomen als een taakstellende bezuiniging. Aangenomen wordt, dat dit nog wordt vertaald naar de verschillende programmaonderdelen.
- De verdeling van de € 60 miljoen in het kader van het Stimuleringsfonds wordt vrij grof opgezet. Een vertaalslag naar het totaalplaatje kan pas worden gemaakt nadat de inhoudelijke discussie over dit onderwerp heeft plaatsgevonden in de vakinhoudelijke Commissies.
- Ter zake Agenda 2010 is op blz. 59 sprake van een ogenschijnlijk zeer gedetailleerde begroting, die precies uitkomt op het bedrag dat ervoor staat. Uit de praktijk blijkt echter, dat projecten de neiging hebben uit te lopen. Niet uitgesloten wordt, dat het budget in 2005/2006 geheel is opgesoupeerd. Op grond hiervan wordt het eerder geuite pleidooi voor het stellen van prioriteiten herhaald.
- Op blz. 31, bestuurlijke zaken, wordt gesproken over de arhi-procedure. Geïnformeerd wordt hoe de herindeling van de MALDD-gemeenten wordt begeleid door GS.

- Uit blz. 44, personele dienstverlening, blijkt dat er nogal wat af komt op PZ. Geïnformeerd wordt of PZ hierop goed is voorbereid en welke maatregelen GS hebben genomen om te voorkomen dat deze afdeling 'verzuipt'.
- De ICT afdeling (blz. 44) heeft ambitieuze plannen voor het komende jaar. Er wordt gesproken over het uitgeven van miljoenen voor een nieuwe technische infrastructuur. De vraag is in hoeverre deze miljoeneninvestering echt noodzakelijk is en of dat misschien niet wat minder kan.

De heer Streefland merkt op dat het niet slecht gaat met de provincie, gelet op de vermogenspositie. In de exploitatie gaat het wat minder o.a. als gevolg van de afvlakkende groei van de inkomsten uit de opcenten MRB en de korting op het provinciefonds. In algemene zin is de CU-fractie van mening, dat nog steeds teveel sprake is van een productenbegroting. De programmabegroting zou meer op hoofdlijnen moeten worden opgesteld.

De CU-fractie plaatst vervolgens de volgende opmerkingen en vragen.

- Bij de algemene beschouwingen is al opgemerkt, dat het erop lijkt dat structurele tekorten worden gedekt met incidenteel geld. Deze opmerking wordt thans door meerdere fracties ondersteund.
- Voorgesteld wordt de algemene reserve op te verhogen van € 10 naar € 60 miljoen. Geïnformeerd wordt naar de grond van deze forse verhoging mede in relatie tot het gestelde op blz. 139 waar op basis van een inschatting van de risico's in de begroting 2005 wordt aangegeven, dat het weerstandsvermogen voldoende is.
- Verzocht wordt om een toelichting ten aanzien van het meer uitvoeringsgericht werken. Enerzijds wordt gesproken over de stelposten nog toe te wijzen middelen; anderzijds wordt voor de dekking van de tekorten voorgesteld het ambitieniveau van de strategische plannen te verlagen.
- Onder 2.2.4 worden de ontvangen dividenden begroot. De Bank Nederlandse Gemeenten en de Waterschapsbank worden met ingang van 2005 vennootschapsplichtig, waardoor de winstuitkering minder zal zijn. De vraag is in hoeverre dat invloed heeft op de ontvangen dividenduitkeringen.

De heer Witteman deelt mede, dat de Programmabegroting nog niet binnen de SP-fractie is besproken. Spreker sluit zich aan bij de opmerking van het CDA ten aanzien van de wissel die GS leggen op een volgend College. Hij deelt de zorg van D66 met betrekking tot de projecten Agenda 2010.

In het Stimuleringsfonds zit € 60 miljoen. De onderbouwing van de verdeling is globaal; gepleit wordt voor een bredere onderbouwing.

Op blz. 27 mist de SP-fractie het PS Statenwerkplan als onderlegger.

Ten aanzien van Communicatie (blz. 29) is nog steeds niet duidelijk wat het doel is en wat het middel. Op blz. 143 wordt gesproken over financiële risico's rond de baggerstortlocatie Zevenhuizen. Spreker heeft begrepen dat de gemeente Amersfoort een aanzienlijk groter risico zou lopen. Hij informeert in hoeverre de provincie ook verantwoordelijk kan worden gesteld voor de risico's die de gemeente Amersfoort gaat lopen.

In algemene zin vestigt spreker de aandacht op de borgstellingen algemeen. Het verbaast hem dat, in het geval een hypotheekstelling wordt genomen op onroerend goed, dit toch als risico wordt opgenomen. In zijn visie worden de risico's in dat geval afgewenteld op het onroerend goed zelf.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP-fractie de opmerking over het dekken van structurele kosten met incidenteel geld steunt. Onderschreven wordt dat in deze met name de jaren 2007/2008 cruciaal worden. Dat heeft ook te maken met de doorwerking van het nieuw beleid, dat in feite eindigt bij de coalitieperiode. Dat betekent dat die 2 zaken, gevoegd bij het feit dat de Agenda 2010 een kasritme kent waarin de 1^e jaren de onttrekkingen meer zijn dan de beschikbare middelen, worden gerepareerd in de 2^e fase zijnde de fase van het volgend College. De vraag is inderdaad of dat niet een te zware wissel trekt op een volgende College.

De stelpost om calamiteiten of onvoorziene omstandigheden op te vangen is al voor 80% ingevuld.

Spreker informeert of dat niet veel is en of alles daarmee is afgedekt.

Als gevolg van KWATTA zal sprake zijn van het afvloeien van oudere werknemers. Daarmee verdwijnt veel know how. De vraag is hoe voorkomen wordt dat diezelfde medewerkers terugkomen als adviesbureau met alle kosten van dien.

Ten aanzien van blz. 10, aandelengarantieproducten, informeert spreker naar het risicoprofiel.

De heer Lokker merkt ten aanzien van de Wet Wgr-plus op, dat de tekst in overeenstemming zou worden gebracht met de actuele bedoelingen. Hij constateert dat dit niet is niet gebeurd, waarvoor hij excuses aanbiedt.

Met elkaar is geconstateerd dat voor wat betreft de NV Utrecht teveel sprake is van een mobiliteitsverhaal. Hedenmiddag zullen de andere twee kernkwaliteiten van deze regio t.w. de kenniseconomie en de groene structuur in relatie tot het leefmilieu ook nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht van Kamerleden. In het vervolgtraject is ook afgesproken die ambities wat meer naar voren te brengen, waardoor wat meer evenwicht ontstaat.

De regionale agenda's blijven binnen de kaders die PS hebben gesteld middels het Reconstructieplan, Mobiliteitsplan, Milieubeleidsplan, e.d. De regionale agenda's die door de regio's zijn vastgesteld worden aan de Commissie voorgelegd.

Spreker is ter zake Agenda 2010 van mening, dat de ambities en de middelen conform afspraak, met elkaar in overeenstemming zijn gebracht. Dat in de loop van de jaren wellicht een 'gat' kan ontstaan is een risico dat de Commissie zelf heeft genomen door nadrukkelijk te stellen dat het budget ad € 76,8 niet mag worden overschreden.

De arhi-procedure loopt. Op 12 oktober a.s. wordt het definitieve voorstel voor MALDD in GS behandeld, waarna het aan de Commissie zal worden voorgelegd. Duidelijk is, dat de provincie het proces zal begeleiden.

De heer Gaaikema merkt op dat de reactie van de gedeputeerde en de accenten die hij legt precies de zorg weergeven van de D66-fractie op grond waarvan zij voorstelt prioriteiten te stellen. Hij doelt hier op de Agenda 2010-projecten.

De heer Lokker memoreert de toezegging, dat de Commissie regelmatig een rapportage zal ontvangen over de voortgang van de Agenda 2010. PS hebben daarbij alle mogelijkheid om in te grijpen.

De heer Nugteren memoreert de toezegging dat de Commissie een overzicht zou ontvangen van alle projecten, zodat ook afwegingen in deze richting zouden kunnen worden gemaakt.

De heer V.d. Groep memoreert, dat de herijking 2004 nog moet plaatsvinden. Spreker wacht de voorstellen van GS op dit punt af.

De heer Lokker onderschrijft het vorenstaande. Afgesproken is dat die fundamentele discussie aan de hand van de 3e kwartaalrapportage zal worden gevoerd.

De heer Staal merkt op, dat het personeelsbeleid burgemeesters zal wijzigen bij de komst van de gekozen burgemeester. Het huidige personeelsbeleid is toegespitst op het accommoderen van carrière burgemeesters; dat zal verdwijnen bij de gekozen burgemeester. Spreker ziet geen taak voor de provincie bij de burgemeesterverkiezingen, die op gemeentelijk niveau worden georganiseerd.

De heer Ekkers merkt ten aanzien van de facilitaire dienstverlening op dat geld belangrijk is, maar dat het bij aanbestedingen niet alleen gaat om de prijs.

GS delen de zorg van D66 met betrekking tot de personele dienstverlening niet. GS hebben wel zorg ervoor. Er is sinds 1 oktober jl. een nieuw hoofd Personeel. Een en ander loopt goed. Er is geen aanleiding te veronderstellen, dat het ambitieuze programma voor volgend jaar niet zal worden gehaald.

De technische infrastructuur is absoluut noodzakelijk. Er is sprake van steeds meer ontwikkelingen in de digitale uitvoering. Er is nu ook een programma van het Ministerie BZK, het zgn. DURP (digitale uitwisseling). Dat kan alleen maar binnenkomen en verwerkt worden als de architectuur technisch ook in staat is om het te verwerken. Wellicht kan het financieel minder. De prijzen variëren steeds. Er wordt in de begroting ook een bedrag genoemd van 1 à 2 miljoen, hetgeen de nodige ruimte biedt. Er zal niet meer worden uitgegeven dan strikt noodzakelijk is.

Mevrouw Kamp deelt mede dat de tekst met betrekking tot de communicatie zou worden aangepast op basis van het besprokene in de Commissie ten aanzien van de behandeling van het Communicatieplan. Zij constateert dat dit op blz. 165, 166 wel gebeurd maar op blz. 19 niet, waarvoor zij excuus aanbiedt. Spreekster zegt toe de bedragen die de PvdA vraagt schriftelijk te zullen verstrekken. Daarnaast kan altijd contact worden opgenomen met de medewerkers voor een nadere toelichting.

Met betrekking tot de vraag over het nieuwjaars muziekfeest in relatie tot de "Dag van de provincie" memoreert spreekster haar toezegging in de Commissie, dat een werkgroep wordt gevormd die zich

nader zal buigen over een eventuele “Dag van de provincie”. In de werkgroep zal ook PS worden vertegenwoordigd. Het is derhalve niet zo, dat daarvoor op voorhand bedragen zijn gereserveerd.

De heer Van Bergen merkt op dat de vraag van het CDA, wat de provincie nog zou kunnen doen om haar inkomsten te verhogen, zeer uitdagend is. Er zijn 3 inkomstenbronnen:

1. het provinciefonds
2. opcenten motorrijtuigenbelasting
3. rente inkomsten op het vermogen

ad 3. De provincie is in deze afhankelijk van de marktontwikkelingen. Als de economie aantrekt, trekt de rente aan en gaan de inkomsten de goede kant op. Er wordt optimaal belegd. Er wordt bekeken wat voor de langere termijn kan worden belegd en wat voor de kortere termijn nodig is om genoeg liquide middelen te hebben. Er is sprake van een gezonde mix. Daar zitten ook de gevraagde garantieproducten bij. Dat is een nieuw fenomeen, waarbij geen enkel financieel risico wordt gelopen. De inkomsten worden wel geoptimaliseerd. Er wordt derhalve alles aan gedaan om de vermogenspositie optimaal te laten renderen.

Ad. 2. Ook in deze is de provincie afhankelijk van de economische ontwikkelingen. De motorrijtuigenbelasting is een grote bron van inkomsten. Op blz. 9 staat, dat de provincie nog een onbenutte belastingcapaciteit heeft van € 31 miljoen.

Ad. 1. De septembercirculaire laat een wat positiever beeld zien dan de junicirculaire. De junicirculaire is vertaald in de begroting; de septembercirculaire wordt volgend jaar meegenomen in de Voorjaarsnota. Er is bij het Rijk sprake van enig optimisme als het gaat om de fondsen.

Veel mogelijkheden om de inkomenspositie te verhogen zijn er derhalve niet. Van belang is dat efficiënt wordt gewerkt en kritisch wordt begroot. In dat opzicht zijn in de visie van spreker behoorlijke slagen gemaakt, o.a. met de KWATTA-operatie.

Van de zijde van verschillende fracties is gewezen op de junicirculaire en de korting die in de begroting is vertaald tot 2007 met inderdaad voorsnog incidentele middelen. Uiteraard gaan die ook doorwerken in de jaren erna. GS zullen in deze in de meerjarenraming 2006 met concrete voorstellen komen.

Met betrekking tot de risicobuffer (blz. 11, 12) licht spreker toe dat het slechts gaat om het oormerken van een bedrag (€ 60 miljoen) voor eventuele calamiteiten. Het is niet meer dan een betrouwbaarheidsgebaar in de begroting. Het rendement van de € 60 miljoen blijft als dekkingsmiddel beschikbaar voor begroting en uitgaven. Door een actieve presterende provincie te zijn loopt de provincie wat meer risico's. Op blz. 139 is een voorlopige risicoraming in beeld gebracht. De € 20 miljoen is de huidige stand van zaken.

Van de opmerking dat de Rijksoverheid de meest ongewisse en onbetrouwbare bron is neemt spreker kennis. Drie keer per jaar wordt door de portefeuillehouders Financiën van de gezamenlijke provincies met de Ministers Zalm en Remkes gesproken over de ontwikkelingen rond het provinciefonds en de doeluitkeringen; daarbij wordt nadrukkelijk het oneigenlijk gebruik voor rijkstekorten aan de orde gesteld.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het dividend merkt spreker op dat de provincie nauwelijks aandelen heeft. Het gaat om wat aandelen bij de Bank Nederlandse Gemeenten, de Waterschapsbank en een klein bedrag bij het Bouwfonds hetgeen een aflopende zaak is. Het dividend wordt voor 2005 ingeschat op € 2 ton. Mocht het substantieel zijn voor de komende jaren, dan zal spreker de Commissie daarvan in kennis stellen.

Het nieuwe beleid (de € 25 miljoen in het Coalitieakkoord) is bedoeld voor beleidsontwikkelingen in deze Coalitieperiode. De KWATTA-operatie had tot doel de Coalitie-uitgaven overeind te houden; deze zijn met de besluitvorming van vorige week ook volledig afgedekt inclusief Agenda 2010. Een nadere operatie Agenda 2010 is met de huidige financiële stand van zaken niet nodig. De intensivering ad € 25 miljoen valt in principe aan het eind van deze Collegeperiode vrij. Het is echter irreëel te veronderstellen dat alle intensiveringen, die in het Coalitieakkoord zitten, in één keer na 4 jaar wegvallen. PS zullen derhalve nog een voorstel voorgelegd krijgen over de beleidsintensiveringen in de meerjarenraming die ook na 2008 een plek moeten krijgen.

Met de financiële stand van zaken van vandaag is daar al € 32,5 miljoen voor beschikbaar. In de meerjarenramingen op blz. 19 staat terecht dat het aan het eind van Coalitieperiode uitkomt op 0. PS zullen zich aan het eind van deze Coalitieperiode moeten buigen over de vraag welk bedrag van de € 32,5 miljoen zij willen oormerken c.q. welke taken PS willen meenemen naar de volgende

Coalitieperiode resp. welk bedrag zij nog niet invullen en aan het begin van de Coalitieperiode met elkaar gaan invullen. Een en ander is zeer behoedzaam, veilig begroot en gaat niet over de Coalitieperiode heen.

De effecten van de KWATTA-operatie stonden PM in de begroting. Nog voor de begrotingsbehandeling in PS op 8 november a.s. wordt een erratum verstrekt gebaseerd op de besluitvorming van vorige week. De besluitvorming wordt vervolgens in begrotingswijzigingen vertaald.

In het kader van het Stimuleringsfonds is een eerste ambtelijke exercitie gemaakt aan welke mogelijke projecten zou kunnen worden gedacht. Er ligt nu als bijlage een voorlopige inventarisatie en een aantal duidelijke spelregels. Daarmee is nog niets uitgegeven. Dit gebeurt pas op het moment dat een project goed is onderbouwd richting GS en GS het rijp achten het ter besluitvorming voor te leggen aan PS. In die zin gaat het derhalve veel meer om de middelen vraaggestuurd in te zetten. Dat is het nieuwe beleid. Eén van de gevolgen daarvan is ook dat gewerkt wordt met de stelposten nieuw beleid. De financiële ruimte wordt niet op voorhand ingevuld. Er is nog een kleine € 8 ton beschikbaar. Dat geld is niet bedoeld voor calamiteiten. Daarvoor is voldoende marge in de risicoparagraaf ingebouwd. Spreker adviseert vooral naar de batenkant te kijken en niet zozeer naar de schommelingen in de lastenkant door de jaren heen te kijken. Zoals op blz. 19 in beeld is gebracht, stijgt de inkomstenkant van 2005 – 2008 jaarlijks met € 5 miljoen. Aan de uitgavenkant zijn schommelingen te zien. Dat heeft o.a. te maken met het kasritme van Agenda 2010, maar een en ander klopt over de jaren heen wel. De middelen voor Agenda 2010 zijn geormerkt. Vorige week is bij KWATTA de tering naar de nering gezet rond het project Veenweidegebied. Het totaal aan Agenda 2010 middelen is nu ook toereikend om de plannen, zoals ze nu liggen voor de verschillende Agenda 2010 projecten, te kunnen financieren. Komen daar nieuwe ontwikkelingen in, dan worden deze kenbaar gemaakt bij de kwartaalrapportages rond de Agenda 2010 projecten.

Spreker verzoekt de vraag over de baggerstort Zevenhuizen in relatie tot de risico's van de gemeente Amersfoort aan de orde te stellen in de Commissie WEM.

Alle risico's rond de borgstelling RTV Utrecht zijn afgedekt. Het pand van de provinciale bibliotheekcentrale is eigendom; daar staat derhalve voldoende waarde tegenover.

De voorzitter geeft de Commissie in tweede termijn het woord.

Mevrouw Swets vestigt de aandacht op de verhoging van de risicobuffer. Op blz. 139 staat € 20 miljoen. Zij informeert waar het bedrag ad € 50 miljoen vandaan komt. Vooralsnog handhaaft de CDA-fractie haar standpunt in deze. Zij informeert wanneer kwantitatief zekerheid bestaat over dit bedrag.

De heer Vos merkt op dat in de risicoparagraaf de hoogste post de borgstellingen betreft. Kijkende naar de effecten van de juni-, september- en decembercirculaire gaat het in een trits van jaren om resp. € 5, € 8, € 6,2 miljoen structureel. Op grond van het vorenstaande handhaaft spreker zijn opmerking ten aanzien een ongewisse en onbetrouwbare Rijksoverheid. Hij vraagt hiervoor aandacht mede gelet op de specifieke situatie van Utrecht met een onbenutte belastingcapaciteit van € 31 miljoen. Hij wijst hierbij op de kortingen op het gemeentefonds, waarbij de onbenutte belastingcapaciteit OZB ten volle moest worden uitgenut.

De heer Witteman vermoedt dat, indien de onbenutte belastingcapaciteit van € 31 miljoen wordt uitgenut, alle in de provincie Utrecht gevestigde leasemaatschappijen verhuizen waardoor de totale inkomsten uiteindelijk dalen.

De heer Vos merkt op, dat hij niet heeft gepleit voor het uitnutten van de € 31 miljoen.

De heer Witteman vervolgt, dat een lagere motorrijtuigenbelasting wellicht meer inkomsten genereert. Spreker informeert of ooit een keer een berekening is gemaakt in die zin.

De heer Nugteren informeert hoe de afweging tussen de diverse projecten ter zake het Stimuleringsfonds tot stand komt. De GL-fractie is in deze geen voorstander van stelposten; deze zijn alleen maar acceptabel, indien enorm tempo wordt gemaakt in de planvorming zodat een en ander ook nog naast elkaar kan worden gehouden.

Spreker memoreert het door gedeputeerde Lokker toegezegde overzicht ter zake de projecten Agenda 2010 op basis waarvan een eventuele herijking kan plaatsvinden. Spreker heeft de indruk, dat

gedeputeerde Van Bergen daarop enigszins terugkomt met zijn mededeling dat Agenda 2010 geheel financieel is afgedekt.

De heer Gaaikema memoreert de mededeling, dat de consequenties voor 2008 en verdere jaren inzichtelijk worden in de meerjarenplanning 2006. De tendens van de opmerking van meerdere fracties was echter te voorkomen dat de incidentele uitgaven, die nu worden gedaan, leiden tot structurele verplichtingen. De ruimte van € 32,5 miljoen per 2008 wil spreker graag handhaven. Met betrekking tot het Stimuleringsfonds is opgemerkt dat nu wordt gesproken over een algemene indicatie en pas in de visie van GS hele goede onderbouwde voorstellen ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd. Het vorenstaande kan spreker niet plaatsen in relatie tot de brief van 9 september jl. die PS hebben ontvangen. Daarin wordt de indruk gewekt dat de onderbouwing van de miljoenen, die vervolgens ook in de Programmabegroting, zijn opgenomen er wel degelijk is. PS hebben een stuk gekregen, waarin hele concrete voorstellen staan over een zeer uiteenlopend aantal onderwerpen. De heer Swane informeert naar de status van het stuk d.d. 9 september, omdat hem gebleken is dat niet alle Statenleden dit stuk hebben ontvangen.

De heer Gaaikema vervolgt in reactie op het antwoord over de schommelingen in de uitgaven dat hij heeft betoogd dat eind 2007 het totaalsaldo 0 is, terwijl er toch € 70 miljoen beschikbaar is voor de programma's. Dat laat zich deels verklaren door minder uitgaven voor de Agenda 2010. Een ieder is de ambities met betrekking tot de SMPU bekend. Als de UMP's, die jaarlijks met elkaar worden afgesproken, ertoe leiden dat de komende jaren geen mogelijkheden zijn om nieuwe trajecten aan te pakken heeft spreker daar moeite mee.

De heer Streefland memoreert de verhoging van de algemene reserve. De CU-fractie is nog niet overtuigd. Gedeputeerde Van Bergen sprak van een gebaar van betrouwbaarheid. De vraag is hoe dat wordt gekwantificeerd. Er wordt gesproken over risico's. De vraag is of het om actieve of passieve risico's gaat en of in het laatste geval de aansprakelijkheidsverzekering van de provincie niet afdoende is. Daarbij is de vraag of, met het expliciet stellen dat de buffer wordt aangewend voor eventuele calamiteiten, niet de deur wagenwijd wordt opengezet voor mogelijke kwaadwillenden waarmee de provincie acteert. Tot slot informeert spreker of de verhoging van de buffer nu is bedoeld als incidenteel weerstandsvermogen (voor deze Collegeperiode) dan wel een structureel karakter heeft.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP-fractie de vraag met betrekking tot het incidenteel afdekken van structurele tekorten handhaaft. Op blz. 13 wordt aangegeven, dat de invulling van de bezuinigingstaakstelling incidenteel is. Op een ander moment wordt aangegeven dat er ruimte is voor de doorwerking van het Coalitiebeleid, omdat na de Coalitieperiode geld vrijvalt. Z.i. wordt twee keer uit dezelfde pot gegeten. De vraag is hoe dit zich verhoudt tot de solidariteit, die altijd breed uitgedragen en nagestreefd wordt.

De heer Van Bergen bevestigt ten aanzien van de risicobuffer dat de € 20 miljoen nu concreet is geïnventariseerd; het is niet bekend of het meer wordt. Er is alleen een * gezet bij een bedrag van € 50 miljoen ter reservering voor eventuele risico's. Het bedrag wordt niet uitgegeven en levert ook dezelfde rente op als alle andere middelen, die zijn weggezet. GS willen hiermee slechts een betrouwbaar begrotingsbeleid voeren.

Er zal doorgaan worden met het inventariseren van andere en nieuwe risico's. De risico's, die tot nu toe in beeld zijn, zijn geïnventariseerd op blz. 139. Spreker stelt zich voor ieder jaar bij de begrotingsbehandeling deze risicoparagraaf in concrete zin te actualiseren, zodat PS precies weten waar en met welke achtergrond mogelijke risico's worden gelopen.

De opmerking van de VVD-fractie ten aanzien van de ongewisse en onbetrouwbare Rijksoverheid merkt spreker aan als een politieke opmerking, waarover hij zich als gedeputeerde niet kan uitspreken. Spreker heeft de opmerking over de onbenutte belastingcapaciteit gemaakt in reactie op de vraag van het CDA naar mogelijkheden van de provincie om de inkomsten te verhogen. Hij hecht eraan op te merken, dat GS voor wat betreft de opcenten motorrijtuigenbelasting is gehouden aan het Coalitieakkoord waarin is overeengekomen in deze niet meer dan de jaarlijkse trendmatige verhoging te volgen. GS houden zich daaraan totdat vanuit PS een signaal komt, dat het anders moet.

Met betrekking tot het Stimuleringsfonds deelt spreker mede dat de notitie d.d. 9 september qua status niet meer is dan een ambtelijke inventarisatie. Het zijn voorbeelden zowel rijp als groen, die mogelijk

de komende jaren tot ontwikkeling komen en aan PS worden voorgelegd ter afweging. GS hebben op grond van de discussie bij de Voorjaarsnota de thema's geormerkt en daar voorlopige budgetten bijgezet. Het is een indicatie van de speelruimte die er is per thema binnen de € 60 miljoen. Het is aan PS daaraan verdere invulling te geven.

De notitie van 9 september jl. is gericht aan Provinciale Staten; spreker gaat er derhalve vanuit dat deze aan alle leden is toegezonden.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de voorzitter antwoordt spreker dat genoemd stuk voor de behandeling van de begroting niet van belang is.

Op voorstel van de voorzitter wordt besloten de notitie van 9 september jl. inclusief het kaderstellende stuk opnieuw aan alle leden ter kennisneming toe te zenden.

De heer Van Bergen vervolgt, dat het SMPU financieel volledig is afgedekt tot 2018. Daar wordt niet aan getornd.

De financiële dekking voor het totaal van de Agenda 2010 is geregeld. Of daarbinnen herijking en herschikking plaatsvindt, is aan PS op het moment dat de Commissie de rapportages krijgt. Spreker heeft zich beperkt tot de financiële kant van zaken.

De ruimte voor nieuw beleid voor 2008 en volgende jaren is, zoals het er nu uitziet, € 32,5 miljoen. In de meerjarenraming vanaf 2006 zal daaraan echter al voor een deel invulling worden gegeven; daarin wordt aangegeven hoe de voorlopige incidentele dekking van de junicirculaire t/m 2007 is doorgewerkt en hoe die doorwerkt in 2008.

De voorzitter sluit de beraadslagingen over de Programmabegroting 2005 af met een woord van dank aan de cvdK en de gedeputeerden voor de beantwoording.

6. Verminderen overboekingen

Mevrouw Swets spreekt haar waardering uit voor het onderhavige stuk. De CDA-fractie vraagt zich in het kader van het projectmatig werken af of de onderhavige werkwijze geen problemen oplevert voor projecten, die over meerdere jaren lopen.

De overige fracties geven aan zich te kunnen vinden in de inhoud van het onderhavige stuk.

De heer Van Bergen memoreert, dat hem is gevraagd de overboekingen te beperken. Om overboekingen zoveel mogelijk te voorkomen, is de onderhavige technische regeling opgesteld; hieraan wordt de organisatie ook getoetst. Als er een project wordt aangevraagd voor een paar jaar, gaat spreker er vanuit dat de bijbehorende middelen ook absoluut noodzakelijk zijn en dat het project ook in de tijd gezien wordt gerealiseerd.

Mevrouw Swets deelt mede, dat de CDA-fractie zich kan vinden in de inhoud van het onderhavige stuk.

7. Instelling Randstedelijke Rekenkamer

Mevrouw Swets licht kort toe dat op enig moment de subcommissie voor onderzoek van de jaarrekening is gemandateerd de voorbereiding van de instelling van de Rekenkamer ter hand te nemen. Op 1 maart jl. is daartoe in de Commissie een rapportage vastgesteld met kaders waarbinnen de subcommissie wilde functioneren. In eerste instantie is gegaan voor een zo landelijke mogelijke Rekenkamer. Er was echter een aantal provincies die dit niet zagen zitten met de Randstad. Zo is uiteindelijk het randstedelijk verband overgebleven. Vanuit de subcommissie zijn de heren Van Bokkem, Streefland en spreekster gemandateerd het feitelijk overleg in Randstadprovincieverband te voeren. Op cruciale momenten is teruggekoppeld naar de overige leden van de subcommissie. Op een gegeven moment is een kwartiermaakster aangetrokken, mevrouw Van Berkel. Op hoofdlijnen is men er uitgekomen. Het beslisdokument, dat thans voorligt, wordt door alle vertegenwoordigers van de vier Randstadprovincies gedragen. Overall ligt dezelfde tekst voor; deze moet in feite overall onveranderd door PS worden vastgesteld. Het is wel zo dat in de 2^e fase altijd nog kennelijke vergissingen, schoonheidsfoutjes of details kunnen worden ingebracht. Voor het vorenstaande en de implementatiehandelingen die noodzakelijk zijn voor de start van de Randstedelijke Rekenkamer per 1 januari 2005 wordt in bijgevoegd mandaatbesluit voorgesteld voornoemd drietal te mandateren de laatste stap te zetten in de ingezette lijn.

Mevrouw Raven spreekt haar waardering uit voor het duidelijke stuk. De Randstedelijke Rekenkamer moet nagaan of de besturen efficiënt met hun geld omgaan. De CDA-fractie hoopt dat dit ook gaat gelden voor de instelling van de Rekenkamer in die zin dat ten aanzien van de uitgaven de vinger aan de pols wordt gehouden. Spreekster begrijpt, dat al uitvoerige discussies zijn gevoerd over salarisschalen en inrichting van gebouwen. In die zin is het een goed stuk en spreekt de CDA-fractie haar waardering uit voor het werk die de subcommissie i.c. genoemd drietal heeft verzet.

De heer Levering deelt mede, dat de PvdA-fractie van mening is dat sprake is van een goed voorstel. Wellicht is dit één van de gemeenschappelijke regelingen, die de provincie geld gaat opleveren. Hij informeert of kan worden bijgehouden wat het oplevert.

Spreker vestigt de aandacht op blz. 42/64 met name de passage met betrekking tot de variaties in salariëring. Z.i. kan daar nog op worden terugverdiend, omdat te hoog wordt begroot.

Alhoewel spreker zich ervan bewust is dat hieraan niets kan worden veranderd, vraagt hij zich af of de verdeelsleutel wel correct is.

Tot slot spreekt hij zijn waardering uit voor de onderhavige notitie. De PvdA-fractie ondersteunt het voorstel mevrouw Swets, de heren Van Bokkem en Streefland aan te wijzen voor de in te stellen programmaraad.

De heer Vos merkt op dat het stuk bevestigt, dat de kosten meevallen. De VVD-fractie ondersteunt de opmerking van het CDA over de totaalkosten (huisvesting, medewerkers). Spreker acht het een goede zaak indien, voordat het hele proces wordt ingezet, een kosten-batenanalyse wordt gemaakt. De vertegenwoordiging in de programmaraad heeft de steun van de VVD-fractie. Indien behoefte bestaat aan een plaatsvervanger beveelt de VVD-fractie de heer Hooijer, lid van de subcommissie, aan. Hij is daarvoor beschikbaar.

De heer Nugteren deelt mede dat de GL-fractie zich kan vinden in het onderhavige stuk. In algemene zin betreurt de GL-fractie dat er geen landelijke Provinciale Rekenkamer komt. De GL-fractie spreekt haar waardering uit voor het drietal, dat de onderhandelingen heeft gevoerd. Over de salariëring is wat gezegd. Wat de huisvesting betreft acht de GL-fractie het niet alleen van belang dat het goedkoop moet; voor de beeldvorming is tevens van belang, dat geen sprake wordt van allerlei verzelfstandigde 'clubjes' die anderen gaan controleren. Het moet gewoon onderdeel zijn het van het provinciale werk. De GL-fractie is dan ook principieel van mening, dat de huisvesting moet worden geregeld in één van de provinciehuizen. Overigens stemt de GL-fractie in met de vertegenwoordigers in de programmaraad.

De heer Gaaijkema spreekt zijn waardering uit voor het werk dat is verzet door genoemd drietal. De D66-fractie heeft zeer veel waardering voor de hele manier waarop dit proces is begeleid en de resultaten, die thans voorliggen. De D66-fractie stemt in met het behandelingsvoorstel.

De heer V.d. Groep memoreert dat de CU nooit voorstander is geweest van een landelijke Provinciale Rekenkamer m.n. op grond van de kosten. De CU-fractie is derhalve blij met het voorstel dat thans voorligt. Hij spreekt in deze zijn waardering uit voor het verzette werk door genoemd drietal. De CU-fractie heeft alle vertrouwen in de voortgang en stemt derhalve in met het voorgestelde mandaatbesluit.

De heer Witteman deelt mede, dat de SP-fractie het behandelingsvoorstel steunt.

De heer Van Leeuwen deelt mede, dat de SGP-fractie het behandelingsvoorstel steunt. Hij spreekt zijn waardering uit voor het drietal.

Mevrouw Swets hecht eraan op te merken dat het bij de stukken gevoegde mandaatbesluit los moet worden gezien van de vertegenwoordiging in de programmaraad. Het laatste onderwerp moet formeel nog in het fractievoorzittersoverleg worden besproken. Daar komt ook de plaatsvervanging aan de orde. Voor het mandaatbesluit lijkt het spreekster niet nodig een plaatsvervanger te benoemen.

De voorzitter constateert dat de commissie, met in achtneming van het besprokene, kan instemmen met het onderhavige behandelingsvoorstel met dank aan het drietal dat het vele werk hiervoor heeft verricht.

TER KENNISNEMING

De agendapunten 8 (Telefonische bereikbaarheid), 9 (Notitie inzake voor- en nacalculatie), 11 (Actieplan Financieel Beheer) en 12 (Memo met verbeterpunten naar aanleiding van de jaarrekening 2003) geven geen aanleiding tot nadere bespreking.

Agendapunt 10, Kwaliteitsmeting bestuur, wordt geagendeerd voor de volgende vergadering.

13. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.

Geactualiseerde Lijst van toezeggingen en actiepunten Commissie Bestuur en Middelen t/m de vergadering van 11 oktober 2004.

1. Besloten wordt alle door GS te verstrekken borgstellingen vooraf ter instemming aan de commissie BEM voor te leggen.
2. De commissie wordt periodiek geïnformeerd over de resultaten van de activiteiten in het kader van Public Affairs.
3. Dit voorjaar worden de effecten van de kwaliteitsslag P&O via een notitie in beeld gebracht.

De behandeling is voorzien in de vergadering van 15 november 2004.

4. Een overzicht zal worden opgesteld van wat de provincie wil bereiken door deel te nemen aan de Randstedelijke overlegorganen.

De behandeling is in het najaar voorzien..

5. In het najaar wordt de commissie nader geïnformeerd over de evaluatie van de rampbestrijding bij de dijkdoorbraak in Wilnis. In de notitie wordt mede betrokken het rapport van de commissie Houben, dat de problematiek van de rampbestrijding in meer brede zin onderzoekt.

Wordt geagendeerd voor de vergadering van de commissie van 15 november 2004.

6. De uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) worden te zijndertijd ter kennisname aan de commissie gezonden.

Wordt ter kennisname geagendeerd voor de vergadering van 13 december 2004.

7. Periodiek zal de commissie worden geïnformeerd over de voortgang van de Agenda 2010-projecten (inclusief de financiële middelen).
8. De commissie wordt nader geïnformeerd over de hoogte en opbouw van de dividenden.
9. De brief van GS over het stimuleringsfonds zal opnieuw aan de staten worden toegezonden.